

TENO

Suomi

info

Tietoa Tenosta kalastuksen harrastajille

*Maa- ja metsätalousministeriö
Lapin ELY-keskus/kalatalousyksikkö
LUKE/Tenojoen kalantutkimus
2019*

I Alueen yleisesittely

Tenojoki on 250 km pitkä subarktinen rajajoki Suomen ja Norjan välillä. Jäät Tenojoesta lähtevät Tavallisesti toukokuussa ja jäiden lähtöä seuraa voimakas kevättulva. Nopeat veden pinnan vaihtelut ovat Tenojoelle luonteenomaisia: keväällä ne viivästyttävät lohenkalastuksen alkamista ja kesän aikana haittaavat toisinaan lohenpyyntiä.

Tenojoessa on noin 30 perinnöllisesti erilaistunutta lohikantaa, jotka ovat tuhansien vuosien aikana sopeutuneet kotivesistöönsä. Ne lisääntyvät luonnonvaraisesti ja niitä ylläpidetään kalastuksen säätelykeinoin. Istutuksia ei vesistöön tehdä. Tenojoki on Pohjois-Euroopan suurin ja tuottavin lohijoki mahdollistaen edelleen merkittävän joki- ja rannikkopyynnin. Tenojoesta saatu lohisaalis on parhaimmillaan muodostanut jopa 15–20 % Euroopan joista saadusta lohisaaliista. Suurimmat tilastoidut lohisaaliit Tenojoen vesistöä (250 tonnia) on saatu vuosina 1975 ja 2001.

Tenon vesistön lohikannat ja lohisaaliit vaihtelevat suuresti vuosien välillä. Huippuvuosia esiintyy noin 8-9 vuoden välein, joiden välillä kannat käyvät aallonpohjassa. Vuoden 2003 jälkeen vesistön kokonaislohisaaliit ovat kuitenkin olleet pienempiä kuin pitkäaikainen keskisaalis (v. 1975–2016, 123 tonnia) eikä merkittäviä huippuvuosia ole esiintynyt. Merialueen kalastusrajoituksista ja lohenkalastuksen vähenemisestä johtuen Tenojoen tuottamasta lohesta pyydetään nykyään suurin osa itse Tenojoesta.

Lohi viettää kuoriutumisensa jälkeen jokiympäristössä keskimäärin 4 poikasvuotta ja vaeltaa mereen n. 17 senttimetrin pituisena ja 30 gramman painoisena smoltina. Smoltivaellus tapahtuu kesällä, kesä-heinäkuussa. Tenojoen lohet vaeltavat laajalla alueella Pohjois-Atlantilla, aina Grönlannin itärannikolle asti. Lohen merikasvuvaiheen pituus vaihtelee 1–5 vuoteen. Merikasvu on nopeaa, sillä vuodessa lohet kasvavat 1–2 kilon painoisiksi ”titeiksi”, kahdessa vuodessa 3–7 kiloiseksi lohijaloiksi ja kolmessa vuodessa noin kymmenen kilon

painoisiksi, 1 metrin mittaisiksi lohiksi. Kutunousu Tenojokeen tapahtuu pääosin kesä-elokuussa. Kutunousijoiden joukossa on nykyään aiempaa enemmän uudelleenkutijoita, jotka ovat siis vähintään toisella kutuvaelluksellaan. Tehokkaasta kalastuksesta huolimatta Tenojoen lohikannoissa on yli 10-vuotiaita yksilöitä. Vuosittain Tenojoesta saadaan myös useita yli 20-kiloisia suurlohia.

Tenojokilaakso on ikivanhaa saamelaisen kulttuurin aluetta, jonka taloudellinen perusta on ollut luontaiselinkeinoissa: kalastuksessa ja poronhoidossa. Vuosisatojen aikana jokilaakson saamelaiset ovat kehittäneet toisiaan täydentäviä elinkeinoja linkittyen luonnon ja vuodenvaihtelun rytmeihin. Monet Tenojokivarren asukkaat hankkivat nykyäänkin toimeentulonsa useasta eri lähteestä. Palveluelinkeinoihin siirtyminen on kuitenkin havaittavissa: lohien myynnin sijasta myydään lohienkalastusta tai riekonrinnan ohella riekonpyyntiä.

Kalastusmatkailun merkitys alkoi Tenojoella voimistua 1950-luvulla, jolloin kulkuyhteydet Tenojokivarteen kohentuivat oleellisesti. Lohi on edelleen merkittävä tulolähde alueen väestölle, vaikka yksinomaan lohienlihan myynnillä ei kukaan enää elä. Lohi on kuitenkin hyvin merkittävä kotitarvekala useassa paikallisessa ruokakunnassa ja lohienkalastus tuottaa sellaisia henkisiä arvoja, joille ei voi määrittellä hintaa. Myös usealle kalastusmatkailijalle Tenojoki on muodostunut sellaiseksi perinteeksi, johon pitää joka kesä saada ainakin yksi ”tartunta”. Kalastusmatkailijan toive on saada lohi, mutta usealle riittää jo pelkkä ”vaara saada se isomus”. Henkinen rentoutuminen erilaisessa ilmapiirissä ja fyysinen lohensouturasite ovat yhä toistuvammin olleet Tenojoen lohienkalastuksen positiivisia tunteita, syitä tulla uudestaan.

**Teno Info -esite löytyy myös sivuilta:
www.ely-keskus.fi/lappi**

II Kalastonhoitomaksu

Jos olet 18–64 -vuotias kalastaja, sinun tulee maksaa kalastuslain mukainen kalastonhoitomaksu.

Rekisteröityminen ja maksun suorittaminen

Kalastonhoitomaksu on henkilökohtainen. Kalastuslaki edellyttää kalastonhoitomaksun maksajan sekä maksutapahtuman kirjaamista kalastonhoitomaksurekisteriin. Tätä kutsutaan rekisteröitymiseksi. Maksun yhteydessä kalastajilta kysytään nimi, yhteystiedot ja syntymäaika (ei henkilötunnusta).

Kalastonhoitomaksun voi hankkia myös toiselle, jolloin ostaja rekisteröityy palveluun ja ilmoittaa puolesta suorittaa maksun.

Hinnat

• 45 € / kalenterivuosi • 15 € / 7 vrk • 6 € / vrk

Rekisteröidy ja maksa kalastonhoitomaksu Eräluvut.fi-verkkokaupassa, puhelinpalvelussa, lähimmässä luvanmyyntipisteessä tai R-kioskissa. R-kioskilta ostettaessa hintaan lisätään toimitusmaksu 3 €.

Verkkokaupassa voit maksaa kalastonhoitomaksun suoraan yleisimmillä maksutavoilla.

Tenojoella kalastettaessa kalastuksenhoitomaksun lisäksi kalastajalla (myös soutajalla ja kaikilla kalastukseen osallistuvilla) täytyy olla erillinen Tenojoen kalastuslupa.

Kalastettaessa rajajokiosuudella sovelletaan kalastuksenhoitomaksuvelvollisuuteen sen osapuolen lainsäädäntöä, jonka **lupakaupasta kalastuslupa on ostettu**. Eli Suomesta ostetulle luvalla tarvitaan vain suomalainen kalastonhoitomaksu. Norjasta ostetulle vene- tai rantaluvalla tarvitaan Norjan valtion kalastonhoitomaksu.

Tenojoen kalastuksen valvojat

Jorma Harlin	040 843 9093
Juha Valle	040 180 1588
Niilo Aikio	040 861 9052
Christer Rasmus	040 843 9094

III Ulkopaikkakuntalaisten kalastussääntöjä Tenojoessa

Tenojoen rajajokiosuudella on voimassa vuonna 2017 Suomen ja Norjan välillä tehty sopimus Tennon kalastuksesta ja sopimukseen liittyvä kalastussääntö. Kalastussääntö koskee kalastusta Tenojoen vesistön rajajokialueella.

Yleisiä sääntöjä

1. Kalastussäännön määräyksiä sovelletaan Suomelle ja Norjalle kuuluvaan osaan Tenojokea, Inarinjokea ja Kietsimäjokea siltä osin kuin joet muodostavat Suomen ja Norjan valtakunnanrajan.
2. Kalastus on sallittu kesäkuun 10. päivästä elokuun 10. päivän loppuun.
3. Rantakalastusvuorokausi alkaa klo 23 ja päättyy seuraavana päivänä klo 16 Suomen aikaa.
4. Venekalastusvuorokausi alkaa klo 19 ja päättyy seuraavana päivänä klo 19 Suomen aikaa. **Kello 19–07** välisenä aikana kalastettaessa veneessä on oltava paikallinen soutaja. Alakönkäällä Boratbokcan ja Bildanguoikan välisellä alueella veneessä on aina oltava paikallinen soutaja. **Venekalastusluvalla ei saa kalastaa rannalta!**
5. Viikoittainen rauhoitus aika on voimassa koko kalastuskauden sunnuntaista klo 19 maanantaihin klo 19 Suomen aikaa.
6. Kalastajalla on velvollisuus ilmoittaa saaliinsa. Saalisilmoitus tulee tehdä myös siinä tapauksessa, että saalista ei ole saatu.
7. Kalastus on sallittu vain vavalla ja vieheellä. Katkaravun, kalan ja madon käyttö syöttinä on kielletty.
8. Lohen, taimenen, nieriän ja harjuksen alamitta on 30 senttiä. Kalan pituus mitataan yläleuan kärjestä pyrstön kärkeen. Alamittainen kala on viipymättä laskettava takaisin veteen riippumatta siitä, onko kala elävä vai kuollut.
9. Talvikko on edellisenä syksynä kutenut laiha ja huonokuntoinen lohi, joka on vaeltamassa takaisin mereen. Talvikko on rauhoitettu, ja se tulee viipymättä laskea takaisin veteen.
10. Saaliiksi saadut vieraslajit – esimerkiksi kyttyrälohi ja kirjolohi – on välittömästi tapettava.

Kalastusluvut

Kaikilla Teno-, Inarin- ja Kietsimäjoen kalastajilla ja kalastukseen osallistuvilla (myös soutajilla) tulee olla kalastuslupa. Kalastuslupan voi ostaa Suomen tai Norjan verkkokaupoista osoitteista www.tenonkalaluvat.fi ja <https://tana.lakseelv.no/welcome.php>. Kalastuslupa on henkilökohtainen eikä sitä voi myydä eteenpäin tai siirtää toiselle kalastajalle.

Vene- ja rantakalastusluvut on kiintiöity viikoittain ja kalastusvyöhykkeittäin. Vyöhykkeet noudattavat Suomen osakaskuntajakoa. Lupien saatavuus eri viikoille ja kalastusvyöhykkeille selviää lupia myyvästä verkkokaupoista, ja ajantasainen lupatilanne päivittyy verkkokauppoihin. Myytävät vene- ja rantakalastusluvut on jaettu Suomen ja Norjan kesken. Suomen lupakaupasta on myös suora linkki Norjan lupakauppaan ja päinvastoin.

Luvat ostetaan verkkokaupasta ja varsinainen lupa tulostetaan paikan päällä Tenojokivarren lupapisteissä. Lupa tulostetaan luvan ostamisen yhteydessä saadun koodin perusteella. Suomen lupakaupasta ostetut luvat tulostetaan lupapisteessä Suomen puolella. Lupa voidaan tulostaa mille tahansa viikonpäivälle sen viikon sisällä, jolle lupa on ostettu. Norjan verkkokaupasta ostetut luvat tulostetaan Norjan puolella ja osasta Suomen puolen lupapisteistä. Suomalaisten lupien tulostamisesta peritään 3 euron suuruinen palkkio lupavuorokaudelta.

Suomen lupakaupasta lupia voi ostaa kalastajaa kohden enintään 4 lupaa kalastusviikkoa kohti ja enintään 20 lupaa koko kalastuskaudelle. Kesäkuun 1. päivä kalastajakohtaiset kiintiöt poistuvat ja jos lupia on tarjolla niitä voi ostaa lisää.

Luvan tulostuksen yhteydessä lupapisteessä tarkistetaan, että kalastusvälineiden puhtaus täyttää Tenojoen vesistön vaatimukset. Välineiden puhtaus on erittäin tärkeää, jotta lohikannalle kohtalokkaan Gyrodactylus salaris -loisen leviäminen Tenon vesistöön pystytään jatkossakin torjumaan.

Venekalastuslupien hinnat euroa v. 2019

Jakso	Nuorgam	Vetsikko	Utsjoki	Outakoski ja Inarijoki
10.6.–16.6.	80	60	65	60
17.6.–23.6.	80	60	65	60
24.6.–30.6.	80	80	85	80
1.7.–7.7.	80	80	85	80
8.7.–14.7.	80	80	85	80
15.7.–21.7.	80	60	65	60
22.7.–28.7.	80	60	65	60
29.7.–4.8.	60	60	65	60
5.8.–10.8.	60	60	65	60

Venekalastuslupa on voimassa sekä Suomessa että Norjassa, joten sillä voi kalastaa koko jokiuoman leveydeltä kyseisellä kalastusvyöhykkeellä. Venekalastusluvalla ei saa kalastaa rannalta.

Rantakalastuslupien hinnat euroa v. 2019

Jakso	Nuorgam	Vetsikko	Utsjoki	Outakoski pääuoma	Inarijoki
10.6.–16.6.	50	50	55	50	25
17.6.–23.6.	50	50	55	50	25
24.6.–30.6.	50	50	55	50	25
1.7.–7.7.	50	50	55	50	25
8.7.–14.7.	50	50	55	50	25
15.7.–21.7.	50	50	55	40	25
22.7.–28.7.	50	50	55	40	25
29.7.–4.8.	50	50	55	40	25
5.8.–10.8.	50	50	55	40	25

Lupien viikkojaksot tulevat suoraan kalastussääntöstä.

Edellisistä hinnoista poiketen 16–18-vuotiaan henkilön lunastamasta venekalastusluvasta peritään 40 €/vrk ja rantakalastusluvasta 25 €/vrk maksu.

Alle 16-vuotiaan kalastuslupa

Rantakalastuslupa ja venekalastuslupa on mahdollista liittää yksi tai useampia lapsilupia. Lapsilupa oikeuttaa siinä nimetyn alle 16-vuotiaan lapsen kalastamaan enintään yhdellä vavalla tai käsisiimalla kerrallaan. Lapsilupaa ei lasketa lupakiintiöihin. Lapsilupa merkitään ostovaiheessa ruksilla lupaan ja henkilötiedot täydennetään myöhemmin. Venekalastusluvasta tai rantakalastusluvasta haltija, jonka lupaan on liitetty yksi tai useampia lapsilupia, on velvollinen raportoimaan lasten saaliin.

Rantakalastuslupa on voimassa vain siinä valtiossa, mistä se on ostettu. Suomesta ostetulla rantakalastusluvalla saa siis kalastaa vain Suomen puolella luvan oikeuttamalla kalastusvyöhykkeellä.

Kalakavereille ostetut luvat tulostetaan myös lupapisteissä kaverille lupasi kohtaa tulleen koodin perusteella. Jos lupia ei tulosteta tai peruta, ne palautuvat lupakauppaan.

Teno- ja Inarijokien lohipitoisten sivujokien sualueiden kalastusta on rajoitettu erillismääräyksellä.

Sivujokisuiden rauhoitusalueet

Vapakalastus on kielletty veneestä ja rannalta lohipitoisten sivujokien edustalla alueella, jonka rajat määräytyvät jokikohtaisesti seuraavasti:

Laksjoki/Lákšjohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 300 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki Forsholmenista länteen.

Vetsijoki ja Utsjoki (FIN); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 200 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki syväväylään asti.

Kuoppilasjoki (FIN); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 150 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki syväväylään asti.

Levajoki/Leavvajohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki. Vapakalastus on sallittua sivujoen suun vastaisella rannalta.

Paisjoki/Báišjohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Nilijoki (FIN); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 200 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki. Vapakalastus on sallittua sivujoen suun vastaisella rannalta.

Valjojoki/Váljohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 150 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Akujoki (FIN); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 200 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki. Vapaka-
lastus on sallittua sivujoen suun vastaisella rannalta.

Kaarasjoki/Kárášjohka (NOR); (Inarijoen ja Kaarasjoen/Kárášjohkan yhtymäkohta): alue, joka ulottuu molempien sivujokien suulta 50 metriä ylävirtaan ja 200 metriä Tenojokea alavirtaan ja jokiuoman yli.

Karigasjoki (FIN); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Iskurasjoki/Iškorasjohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Goššjohka (NOR); alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Inarijoki/Anárjohka (NOR); Inarijoen/Anárjohkan ja Kietsimäjoen/Skiehččanjohka yhtymäkohta; alue, joka ulottuu sivujoen suulta 50 metriä ylävirtaan ja 100 metriä alavirtaan lähimmistä sivujoen rannoista pääuoman poikki.

Perhokalastus rannalta

Rantakalastuslupa oikeuttaa kalastamaan yhdellä vavalla ja perholla ilman kohoa ja heittopainoa eli perhokalastukseen tarkoitetuilla välineillä. Rajajo-
kialueella perhokalastus rannalta on sallittua koko jokiosuudella lukuun ottamatta edellä mainittujen sivujokien suualueita. Rantakalastuslupa on voimassa yhdellä kalastusvyöhykkeellä ja vain siinä valtiossa, josta se on ostettu.

Alle 16-vuotiaat kalastajat saavat kalastaa rannalta myös perholla ja koholla eli käyttää uistinvälineitä perhon heittämiseen.

Uistinkalastus rannalta

Rantakalastus uistimella on sallittu Inarinjoella Matinkönkäästä ylävirtaan ja koko Kietsimäjoella. Lisäksi uistinkalastus on sallittu maastossa olevien kylttien mukaisesti erillisillä alueilla Alakönkäällä, Yläkönkäällä ja Matinkönkäällä. Kaikilla uistinkalastusalueilla saa myös kalastaa perholla kohoja ja painoa käyttäen.

Kalastus veneestä

Lohen soutukalastus on mahdollista koko rajajokiosuudella lukuun ottamatta edellä mainittujen sivujokien rauhoitusalueita. Venekalastuslupa on voimassa yhdellä kalastusvyöhykkeellä molempien valtioiden alueella, eli soutukalastusta voi harjoittaa koko jokiuoman leveydeltä.

Kello 19–07 välisenä aikana kalastettaessa veneessä on oltava paikallinen soutaja. Alakönkäällä Boratbokcan ja Bildanguoikan välisellä alueella veneessä on aina oltava paikallinen soutaja.

Veneestä kalastaessa saa olla kerrallaan käytössä enintään kolme vapaa, joista jokaisessa saa olla yksi viehe tai perho.

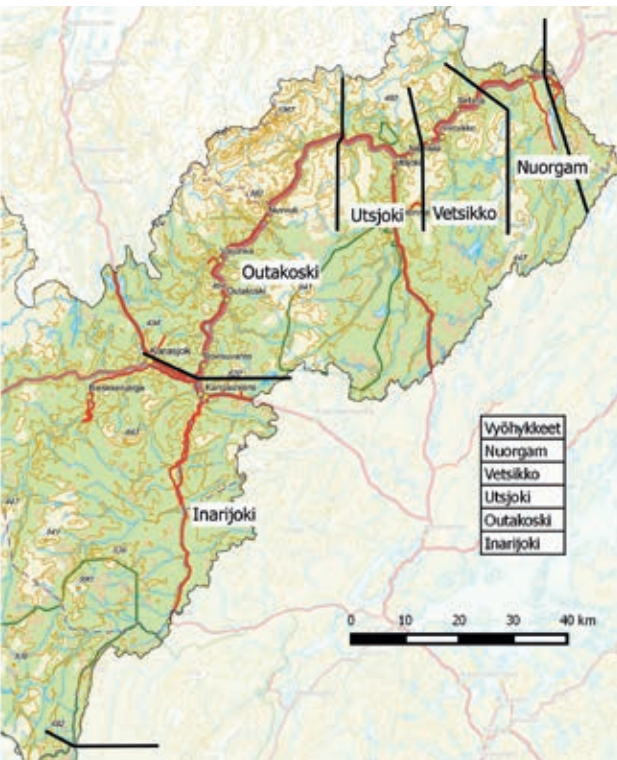
Muita rajoituksia ranta- ja venekalastukseen

1. Kalastus ja kalastusvälineiden laskeminen veneestä moottorin käydessä sekä virtaan paikoilleen ankkuroidusta veneestä on kielletty.
2. Kalastus on kielletty patojohteiden sisäpuolella sekä padon alapuolella alle 50 metrin päässä padon suusta, ja alle 10 metrin päässä padon sivulla.
3. Kalastus on kielletty alle 10 metrin päässä seisovasta verkosta.
4. Sillalta kalastaminen on kielletty.

IV Saalis INFO

Tenojoen Suomen puoleisella osalla kävi aiemmin noin 8000 kalastusmatkailijaa vuosittain ja he lunastivat yli 30 000 lupavuorokautta kaudessa. Kalastuskaudelle 2017 voimaantullut uusi Tenojoen kalastussopimus leikkasi kalastusmahdollisuuksia merkittävästi ja kalastusmatkailijoiden määrä on viime vuosina vakiintunut noin 2500 henkilöön. Kalastusvuorokausia myydään nykyään vajaat 11 000 kpl kaudessa. Osa suomalaisista kalastusmatkailijoista on siirtynyt luvanostajiksi Norjan puolelle, jossa kalastuslupia on kysyntään nähden enemmän tarjolla. Suomen puolella paikkakuntalaiset lunastavat noin 500 kausilupaa vuodessa. Osalla paikkakuntalaisista on oikeus kalastaa vapapyyntin ohella myös perinteisillä pyyntitavoilla: kulkutusverkoilla, seisovilla lohiverkoilla ja -padoilla.

Kesällä 2018 Tenojoen kokonaislohisaaliiksi arviointiin noin 50 tonnia, mikä oli tilastointiajanjakson (v. 1975–2018) pienin lohisaalis. Kesän 2018 lohisaaliin vähäisyyteen vaikuttivat uudet vuonna

2017 voimaan tulleet kalastusrajoitukset sekä isojen lohien vähäinen määrä. Ensimmäistä kertaa 15 vuoteen Norjan puolen lohisaalis (28,2 tonnia) oli Suomen puolen saalista (21,7 tonnia) suurempi. Suomen puolella paikkakuntalaiset kalastajat saivat lohisaaliista noin 13,3 tonnia (61 %) ja kalastusmatkailijat reilut 8,4 tonnia (39 %). Norjan puolella paikkakuntalaisten saalis kaudella 2018 oli 23,1 tonnia ja kalastusmatkailijoiden 5,1 tonnia. Suomen ja Norjan puolen paikkakuntalaisten kalastajien saaliista arviolta puolet pyydettiin erilaisilla verkko-pyydyksillä, loput vapapyyynnillä.

Tenojoen luonnonvaraisia lohikantoja hoidetaan tietoon pohjautuen, kalastuksen säätelykeinoin. Hoitotoimenpiteiden suunnittelun ja mitoittamisen tueksi Tenon lohikannoista kerätään monipuolisia seuranta-aineistoja, joiden keräämisestä Suomen puolella vastaa Luonnonvarakeskus (Luke). Seurantatiedon keräämiseen velvoittavat myös useat kansainväliset sopimukset, mm. Suomen ja Norjan välinen Tenojoen kalastussopimus. Vuosittainen kalastus- ja saalistilastointi on tärkeä osa Tenojoen lohikantojen seuranta-ohjelmaa yhdessä erilaisten lohilaskentojen kanssa. Vuonna 2017 voimaan tulleen uuden kalastussopimuksen mukaan kaikilla Tenojoen vesistöalueen kalastajilla on nykyään saalisilmoitusvelvollisuus.

Lisätietoa Tenon lohesta ja lohitutkimuksesta:
www.luke.fi/tenojoki

Saalisilmoitus rekisteriin (30 §)

Kalastajalla on velvollisuus tehdä saalisilmoitus. Saalisilmoitus pitää tehdä vaikka ei olisi saanut saalista. Tenojoen sähköiseen saalisrekisteriin ilmoitetaan jokainen lohi, meritaimen ja kyttyrälohi. Saalistiedot annetaan luvan päätyttyä sähköpostiin saapuvan yksilöllisen saalistietolinkin kautta tai kirjautumalla henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella Tenonkalaluvat.fi -sivuille.

Kalastuslupien listalla (kohdassa ”Lupasi”) luvan tila muuttuu luvan päätyttyä tilaan ”Odottaa saalistietoja”. Linkistä avautuu ko. luvan saalistietojen tallennus. Lupatiedoista tallentuu automaattisesti kalastusaika, -vyöhyke ja -lupatyyppe (vene/ranta)

saalisrekisteriin. Halutessasi voit ilmoittaa tarkemman kalastuspaikan valitsemalla listalta kalastuspaikkakohteesi.

Venekalastusluvan lunastaneilta kysytään, kuinka monta kalastajaa oli veneessä ilmoitettavan kalan pyyntihetkellä. Samalla kysytään, että oliko soutajana paikallinen henkilö.

Jokainen pyyntihetkellä samassa veneessä ollut kalastusluvan lunastanut, ilmoittaa jokaisen veneeseen saadun kalan henkilökohtaisessa saalisilmoituksessaan.

Saalisrekisteriin tallennetaan saaliskalasta seuraavat tiedot: kalalaji, kalan paino, pituus, sukupuoli. Jos kala on päästetty vapaaksi, valitaan ”Päästetty vapaaksi”. Alamittaisia kaloja ja talvikoita ei ilmoiteta saalisrekisteriin. Ilman saalista jääneet ilmoittavat ”Ei saalista”.

Tarkemmat saalisilmoitusohjeet löytyvät Tenonkalaluvat.fi sivuilta.

V Kalastuskäyttäytyminen

Venekalastuksessa Tenojoki on jakautunut aikojen saatossa eri soutupaikkoihin eli pooleihin. Niitä ei ole erityisesti merkitty, vaan alueen muodostaa tietty joen suvanto, syvännealue tai koski- ja virtapaikka. Perinteisesti kalastajat kerääntyvät tietyn soutupaikan yläosaan, josta kukin venekunta vuorollaan lähtee kalastamaan. Erityisesti ruuhkaisina aikoina vuoroperiaate on ainoa mahdollinen, jotta kaikki voivat kalastaa. Kalastaja, joka ensimmäisenä saapuu lähtöpaikalle, pääsee joelle ensimmäisenä. Tenojoen lohensoutuun liittyy muitakin kirjoittamattomia ”herrasmies-sääntöjä”, joita on syytä tiedustella ennen kalastuksen aloittamista.

Venekalastuksessa käytetään lähes kaikkia mahdollisia viehemalleja. Yleisimmin pyynnissä on perho tai vaappu. Ulkona olevan siiman pituuteen kannattaa kiinnittää huomiota. Riittävä määrä on noin 15 metriä. Tällöin vieheen uittaminen saadaan

mahdollisimman tarkaksi, oletettujen ottipaikkojen kohdalle. Venekalastuksessa kannattaa aina katsella muutama hetki kokeneempien työskentelyä joella. Ongelmatilanteissa Tenojoen ensikertalaiset lohensoutajat voivat pyytää opastusta myös majoituspaikkansa isännältä.

Suosituin perhokalastuspaikka on Alaköngäs, mutta hyviä perhokalastuspaikkoja on muuallakin kuin Alakönkällä.

Rannalta heitettäessä on ruuhka-aikoina voimassa samat käyttäytymissäännöt kuin venekalastuksessa. Kukin kalastaa vuorollaan tiettyä heittopaikkaa, yleensä noin 15 minuuttia kerrallaan.

- Kunnioita toisten kalastajien ja paikallisten ihmisten oikeuksia ja perinteitä. Muista, että vain sinä voit käytökselläsi vaikuttaa omaan ja toisten ihmisten viihtyvyyteen. Unohda turhat kiireet ja nauti Tenojokilaakson ainutlaatuisista maisemista, ikivanhasta saamelaisesta kulttuuri-perinnöstä sekä lohienkalastuksesta!
- Tenojoen moniin kalastusperinteisiin on Suomessa kuulunut, että rantakalastaja väistää venekalastajaa. Rannalta kalastettaessa on vältettävä tarpeetonta kahlaamista, erityisesti suosituilla venekalastuksen soutulinjoilla. Monesti lohi ottaa kiinni aivan rannan tuntumasta. Myös venekalastajien on huomioitava soutuessaan ja veneellä jokea ylös ajaessaan rantakalastajien oikeudet ja vältettävä tarpeetonta häiriön aiheuttamista.
- Tenon rannat ovat pääosin yksityismaita ja siellä liikuttaessa on huomioitava kulkemisoikeutta koskevat yleiset säännöt. Jokivarren asukkaiden kotirauhaa on kunnioitettava, jolloin muun muassa pihojen läpi ei saa kulkea ilman lupaa.
- Kalastusmatkailija voi rantautua veneellä Norjan puoleiselle rannalle ja jaloitella siellä odottaessaan soutuvuoroaan. Leiriytyminen ei ole kuitenkaan sallittua ilman maanomistajan lupaa.
- **Kalastajien toivotaan muistavan kohtuuden merkityksen ja kantavan vastuunsa lohikantojen suojelussa. Etenkin isoja naaraslohia olisi hyvä säästää.**

VI Estä Gyrodactylus salaris -lohiloinen

Gyrodactylus salaris -loinen ei ole haitta Itämeren lohelle, mutta Atlantin jokien lohikannoille se on suuri uhka, joka voi tuhota lohen luonnontuotannon parissa vuodessa. Norjassa loinen tavattiin ensimmäisen kerran vuonna 1975, minkä jälkeen lohikanta on tuhoutunut noin 40 joesta. Lohiloinen on vain 0,5 millimetrin kokoinen kalan ulkoloinen, jota ei voi nähdä paljain silmin. Loinen aiheuttaa vahinkoa lähinnä lohen jokipoikasille ja vaelluspoikasille. Se rikkoo kalanpoikasen ihon ja altistaa sen bakteeri- ja sienitartunnalle. Loinen leviää kosketustartuntana suoraan kalasta toiseen, mutta myös veden tai pyydysten välityksellä.

On erittäin tärkeää estää lohiloisen leviäminen ja tässä tarvitaan jokaisen lohenkalastajan apua (MMM/asetus 1376/2004).

Suomessa ja Norjassa kaikkien kalastuksessa käytettävien välineiden- ja varusteiden desinfiointi on pakollista, jos välineet eivät ole täysin kuivat.

- A. Älä tuo alueelle eläviä tai kuolleita kaloja muista vesistöistä.**
- B. Syöttikalojen käyttäminen Ylä-Lapin vesistöalueilla harjoitetussa onkimisessa, pilkkimisessä ja viehekalastuksessa on kielletty.**
- C. Kalasta vain puhtailla välineillä. Varmista, että kalastusvälineesi ovat täysin kuivat tai desinfioidut ennen niiden käyttämistä.**
Desinfiointi:
 - kaikissa Tenojoen kalastuslupien lupapisteissä (kts. takasivu).
 - Inarin kalasatamassa
 - Inarin Neste-huoltamolla
 - Ivalon Seo-huoltamolla (Kerttuoja)
 - Sevetin baari (Sevettijärvi)
 - Porotila Sanila (Kirakkajärvi)
 - Näätämö Gateway (Näätämö)
- D. Älä perkaa kaloja muissa vesistöissä kuin siellä, missä ne on pyydetty. Älä heitä perkuujätteitä jokeen tai rantaan.**

VII Tenojoen lupapisteet, joista verkkokaupasta ostetut luvat voidaan tulostaa

Lupapiste	Puhelin
• Kalastajan Majatalo Karigasniemi	040 484 8171
• Tenon Tunturituvat Ky Tanssijoki	040 753 3818 0400 167 521
• Tenon Kalastus- ja Eräpalvelu Yläköngäs	0400 188 467
• Lomakylä Valle Utsjoki	0400 948 210
• Uulan Säästö Utsjoki	(016) 677 105
• Tenon Lohituvat Niemelä	040 587 9097
• Pub Restaurant Rastigaisa Utsjoki	040 700 8154
• Vetsituvat Vetsikko	0440 678 805
• Vetsikon leirintämökit Vetsikko	0400 617 016
• Tenon Lohiranta Niittyrauta	040 671 5800
• Nuorgamin Lomakeskus Nuorgam	0400 294 669

VIII Luonnon ja ympäristön kunnioittaminen

Jokamiehenoikeus sallii retkeilyn luonnossa, mutta pohjoisilla alueilla kenttäkasvillisuuden ja puuston uudistuminen on hidasta. Tenojoen ranta-alueista n. 90 % on yksityisten maanomistajien omistuksessa, joten leiriytymiseen ja tulentekoon on syytä hankkia maanomistajan lupa.

- *Älä jätä luontoon roskia*
- *Ole kohtelias ja huomioi toisetkin niin vesillä kuin maallakin*
- *Muista jokamiehenoikeudet ja -velvollisuudet*

Viihtyisiä hetkiä Tenolla!